

عنوان مقاله:

مقایسه خرد در شاهنامه با متون ایرانی پیش از اسلام بر اساس زبانشناسی متن

محل انتشار:

فصلنامه ادبیات عرفانی و اسطوره شناسی، دوره 12، شماره 43 (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 37

نویسندگان:

مهدی رضایی - دانشیار زبان و ادبیات فارسی دانشگاه سلمان فارسی کازرون

سید هاشم خاتمی - مربی فرهنگ و زبان های باستانی دانشگاه سلمان فارسی کازرون

خلاصه مقاله:

خرد و خردگرایی از مفاهیم و بن مایه های کلیدی و بنیادین شاهنامه است. مسلمات شاهنامه به واسطه اخذ روایات تاریخی از متون ایرانی قبل از اسلام و شاهنامه ابومنصوری و دیگر خداینامه ها و روایات شفاهی مقتبس از موبدان و دیگر مورخان آگاه به علوم زرتشتی، تا حدی از اندیشه های اوستایی و زرتشتی اثر پذیرفته است و مسلمات فردوسی نیز متأثر از عقاید دینی خویش بوده است؛ هرچند تاثیر دیگر نحله های فکری و اجتماعی بر وی نیز نمی تواند دور از انتظار باشد. در این مقاله با شیوه زبانشناسی متنبه مقایسه ابیات شاهنامه با متون ایرانی پیش از اسلام بر مبنای ارتباط اجزای کلام با یکدیگر در محور همنشینی پرداخته ایم. پس از بررسی مشخص شد که بخش عمده ای از جنبه های خرد در شاهنامه هماهنگ با و متأثر از متون ایرانی قبل از اسلام است و بخش های دیگری در شاهنامه دیده می شود که در منابع ایرانی وجود ندارد که مسلماً از نبوغ فردوسی یا متأثر از فرهنگ های دیگر است و همچنین جنبه هایی از خرد در متون ایرانی پیش از اسلام قابل مشاهده است که در شاهنامه ذکر نشده است. این موضوع تا حدی نشان از خردگرایی منحصر به فرد فردوسی است که مشخص می کند خردگرایی در شاهنامه تقلید صرف از یک منبع و مآخذ نیست.

کلمات کلیدی:

خرد، شاهنامه، اوستا، فردوسی، زبانشناسی متن

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/856738>

